

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษากลางที่สำคัญที่ประชาคมโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน นักการศึกษาของไทยซึ่งมองเห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของภาษาอังกฤษได้บรรจุภาษาอังกฤษเข้าไว้ในหลักสูตรของการศึกษามาโดยตลอด (จุฑารัตน์ เจริญสินธุ์, 2541, หน้า 1) และจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ความรู้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (วารุณี จันทรานูวัฒน์, 2539, หน้า 122) ทั้งนี้ ระดับประถมศึกษาเป็นระดับแรกที่ยุ่เรียนเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ และจัดเป็นการเรียนการสอนในขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารโดยใช้ทักษะทั้งสี่ได้ในระดับต้น ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง-พูดก่อนในระยะเริ่มเรียน และต่อมาจึงเริ่มฝึกทักษะการอ่านและการเขียนตามลำดับ เมื่อผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในทักษะทั้งสี่ดังกล่าวแล้ว การจัดการเรียนการสอนก็จะเป็นการบูรณาการทุกทักษะเข้าด้วยกัน (กรมวิชาการ, 2539, หน้า 8-9)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความสำเร็จในการเรียนรู้และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนในระดับนี้แล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการฟัง-พูด (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2539, หน้า 40; พริ้งพวงษ์ ไชยขาววงศ์, 2535, หน้า 3) ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นและเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของทักษะอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นที่ที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ใช้มากในการติดต่อสื่อสารกับชนชาติอื่น (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2540, หน้า 106-107) จากการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของพรรณพิศ ภาณุมาศ (2538 อ้างใน พรขุติ อาชวอำรุง, 2541, หน้า 58) พบว่า มีผู้เรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ 57 คะแนน ถึงร้อยละ 60.68 สอดคล้องกับการศึกษาของศรีนวล ลิสุวรรณ (2541, หน้า 71) ที่พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่ำ โดยมีปัญหาด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษมากที่สุด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการฟัง-พูดต่ำนั้น ส่วนหนึ่งเกิดมาจากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยังไม่มีการส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะฟัง-พูดเท่าที่ควร ยังคงเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษามากกว่าการสื่อสารอย่างมีความหมาย (วินิตยา ประเสริฐสุนทร, 2539, หน้า 2) และไม่ได้เน้นการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน (เฉลิมพล ดาวเรือง, 2535, หน้า 56) นอกจากนี้ ขั้นตอนในการฝึกทักษะ

ฟัง-พูดในห้องเรียน ยังขาดสิ่งเร้าที่จะจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นและมีความเพติดเพลินในระหว่างการฝึก เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเพียงการพูดเลียนเสียงจากครู หรือเทปบันทึกเสียงเท่านั้น (พริ้งพงษ์ ไชยชาวงค์, 2535, หน้า 4)

อนึ่ง ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดเป็นภาษาต่างประเทศ ที่โดยปกติผู้เรียนมีโอกาสฝึกให้นอกห้องเรียนน้อย การจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมายนั้นจึงสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกทักษะฟัง-พูด ผู้เรียนต้องอาศัยผู้อื่นมาร่วมฝึกในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร ในขณะที่ทักษะอ่านและเขียน ผู้เรียนสามารถฝึกเพิ่มเติมได้เองนอกห้องเรียน สำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาด้วยแล้ว การฝึกทักษะฟัง-พูดยังมีความจำเป็น เพราะผู้เรียนจัดเป็นผู้เรียนในระดับต้นที่เน้นการเรียนทักษะฟัง-พูด (กรมวิชาการ, 2539, หน้า 8-9; สุจิตรา สวัสดิวงศ์, 2539, หน้า 57) อย่างไรก็ตาม การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นกัน กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในวัยนี้ควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ยากจนเกินไปสำหรับผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการฟัง-พูดอย่างเพียงพอและเน้นการใช้ภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ได้จริง เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียด (Phillips, 1993, pp. 7-8) เพราะถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนภาษาอังกฤษสนุกและน่าสนใจ ก็ยากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นไปได้ง่ายขึ้น (กุสุมา ลำนุ้ย, 2539, หน้า 81)

กิจกรรมหนึ่งที่มีความเหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการฝึกทักษะการฟัง-พูดของผู้เรียนในระดับนี้ และช่วยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจไม่เคร่งเครียด คือ กิจกรรมการเล่านิทาน (Zaro & Salaberri, 1995, p. 2; Wright, 1995, p. 7; Jennings, 1992, pp. 12-13; Evans, 1990, p. 90; Morgan & Rinvolutri, 1986, p. 2) ซึ่งนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีและความเหมาะสมของกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับการเรียนการสอนภาษาไว้หลายประการ เช่น Wright (1995, pp. 6-7) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีที่ดีในการเสนอภาษาใหม่หรือคำใหม่แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างประโยค หน้าที่ของภาษา ศัพท์ หรือการออกเสียง ผู้เสนอสามารถเล่านิทานได้บ่อยครั้ง เป็นการทำให้เนื้อหาภาษาถูกกล่าวถึงซ้ำ ๆ หลายครั้งอย่างมีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางภาษาใหม่และได้ฟังการใช้คำใหม่ในบริบทที่เป็นการใช้ภาษาจริง และผู้เรียนก็มีแรงจูงใจในการฟัง เนื่องจากนิทานยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนในวัยนี้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการฟังอย่างมีเป้าหมาย และถ้าผู้เรียนพบว่า

พวกเขาสามารถเข้าใจเรื่องที่ฟังได้ก็จะดีใจ เกิดแรงจูงใจที่จะฟังมากขึ้น และต้องการปรับปรุงความสามารถของตนเองเพื่อให้เข้าใจนิทานมากขึ้น เมื่อพวกเขาได้ฟังนิทานด้วยความสนใจแล้ว การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการฝึกทักษะอื่น เช่น การพูด ก็ทำได้โดยง่าย

Jennings (1992, p. 8) ได้ให้ความเห็นว่า นิทานเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพราะนิทานเป็นสื่อการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด ถ้าผู้เรียนเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานที่ได้ฟัง ผู้เรียนจะรับรู้ข้อมูลทางภาษาได้ดีกว่า สามารถจำเนื้อหาได้เร็ว มีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ภาษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการพูด การอ่านหรือการเขียน ส่วน Zaro & Salaberri (1995, pp. 2-3) กล่าวว่า การเล่านิทานช่วยพัฒนาทักษะการฟังเพื่อรับข้อมูลได้ดี เพราะความสนใจอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนทำให้เกิดการฟังอย่างมีเป้าหมาย นิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่และมีความคงทนในการจำคำศัพท์ใหม่ได้ดีกว่ากิจกรรมอื่น เพราะคำใหม่ที่อยู่ในนิทานและในบริบทของเรื่องมักถูกกล่าวถึงมากกว่าหนึ่งครั้ง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฟังและทำความเข้าใจได้มากกว่าหนึ่งครั้งเช่นกัน อีกทั้งนิทานยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารในห้องเรียนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เล่าและผู้ฟังมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรมชาติทั้งในระดับกลุ่ม และระดับบุคคล ผู้เล่าสามารถให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฟังได้หลายช่วงในขณะที่เล่าเรื่อง เช่น ให้ผู้เรียนทายตอนจบของนิทาน สรุปเรื่องหลังจากที่ได้เล่าไปแล้วส่วนหนึ่ง หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทาน ผู้เรียนให้ความร่วมมือได้ทั้งโดยการพูด การอ่าน หรือการเขียน นอกจากนี้ Morgan & Rinvuluceri (1986, p. 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานเพิ่มเติมว่า การเล่านิทานทำให้เกิดการฟังที่มีคุณภาพ กล่าวคือ การเล่านิทานทำให้ผู้เล่าและผู้ฟังมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรง การเล่านิทานจะดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้มากกว่าการอ่านหรือการฟังนิทานจากเครื่องเล่นแถบเสียง เพราะผู้เล่าสามารถปรับเปลี่ยนเสียงหรือวิธีการเล่าเพื่อให้ผู้เรียนสนใจหรือเข้าใจเรื่องได้ทันทีในขณะที่กำลังเล่านิทานอยู่

สำหรับข้อดีของการเล่านิทานในแง่ของการเรียนรู้ภาษานั้น ทั้ง Morgan & Rinvuluceri (1986, p.1) และ Zaro & Salaberri (1995, p. 4) กล่าวว่า การเล่านิทานมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของ Krashen (1985) เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่านิทาน เป็นโอกาสที่ผู้เรียนได้รับตัวป้อนที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เล่าใช้กลวิธีหลายอย่างเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่เล่า ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนภาษา การเน้นเสียง การพูดซ้ำ การพูดเพื่อความกระจำ การสร้างจังหวะการพูดอย่างจงใจ รวมทั้งการใช้ภาพหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนที่กำลังฟัง ส่วนตัวผู้เรียนเองซึ่งยัง

อยู่ในวัยที่ยังสนใจการฟังนิทานก็จะเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานได้ง่าย เป็นโอกาสเปิดรับประสบการณ์ทางภาษาไปโดยไม่รู้ตัว อีกทั้งในขณะที่ฟัง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่มีความเครียด และมีเป้าหมาย คือ อยากทราบว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อ ๆ ไปในนิทานเป็นอย่างไร ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาไปโดยไม่รู้ตัว โดยมีการสื่อสารรับ-ส่งข้อมูลที่เหมือนสถานการณ์จริงเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติและมีความหมาย นอกจากนี้ การที่ไม่ต้องเรียนอย่างเคร่งเครียด ยังมีส่วนช่วยให้จำเนื้อหาภาษาได้ดีขึ้น เกิดแรงจูงใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนรู้ภาษา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนิทานไปใช้ในบริบทของการเรียนการสอนภาษา พันธณีย์ วิหคโต (2536, หน้า 11) ผู้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และตรงจุดประสงค์ Isbell (1979 cited in Raines & Isbell, 1994, p. 264) ได้เปรียบเทียบผลของการเล่านิทานและอ่านนิทานให้ผู้เรียนอายุ 3-8 ขวบฟังเป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ฟังการเล่านิทานจากครูและกลุ่มที่ครูอ่านนิทานให้ฟัง จากนั้นผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนเล่านิทานที่ได้ฟังซ้ำและบันทึกเสียงของผู้เรียนแต่ละคนไว้ Isbell พบว่า กลุ่มผู้เรียนที่ฟังการเล่านิทานมีพัฒนาการด้านทักษะการพูด และสามารถจดจำคำศัพท์ได้หลากหลายมากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่ครูอ่านนิทานให้ฟัง ทำให้ Isbell ได้ข้อสรุปว่า การเล่านิทานเป็นสิ่งที่จำเป็นในบทเรียนประจำวันของผู้เรียน

ส่วน Robbin & Rhri (1994) พบว่า นิทานช่วยให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ใหม่ได้มากขึ้นและจำได้ดี หลังจากที่ได้จัดให้มีการอ่านนิทานให้ผู้เรียนระดับอนุบาลฟังเรื่องละ 2 ครั้ง โดยเว้นระยะการอ่าน 2-4 วัน จากนั้น ก็ให้ทำแบบทดสอบคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยและคำศัพท์ที่ปรากฏในนิทาน ผลการทดลองทำให้มั่นใจได้ว่า นิทานช่วยให้เกิดการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้เพิ่มขึ้นจริง นอกจากนี้ Vivas (1996, pp. 46-189) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการอ่านนิทานที่มีต่อการเรียนรู้ภาษา โดยจัดให้มีการอ่านนิทานให้ผู้เรียนระดับอนุบาลและผู้เรียนระดับเกรดหนึ่งฟังเป็นเวลา 14 สัปดาห์ ผู้เรียนถูกแบ่งเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ทางบ้านอ่านนิทานให้ฟัง กลุ่มที่ฟังครูอ่านนิทานให้ฟังและกลุ่มที่ไม่มีโอกาสได้ฟังหรืออ่านนิทานเลย จากการเปรียบเทียบการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนทั้งสามกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนที่มีโอกาสได้ฟังนิทานซึ่งได้แก่ กลุ่มที่ฟังนิทานที่บ้านและกลุ่มที่ฟังนิทานที่โรงเรียน มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้เรียนเข้าใจและมีการแสดงออกทางภาษามากขึ้น อีกทั้งยังมีทักษะการฟังดีขึ้นด้วย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น กิจกรรมการเล่านิทานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟังนิทานมีคุณสมบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการฟัง การพูด การเรียนรู้และการจำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น เพราะนิทานช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังอย่างมีเป้าหมายในบรรยากาศที่สนุกสนานไม่เคร่งเครียด ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลทางภาษาใหม่ ๆ ได้ดีโดยไม่รู้ตัว และเมื่อได้ฟังจนเข้าใจและจำได้แล้ว การจัดกิจกรรมที่จะนำไปสู่การฝึกทักษะอื่นก็ทำได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่านหรือการเขียน

สำหรับการนำกิจกรรมการเล่านิทานไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น เริ่มจากการเลือกนิทานและการเตรียมแผนการสอน โดย Wright (1995, pp. 14-15) แนะนำให้เลือกเรื่องที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเรื่อง เรื่องนั้นควรเหมาะสมกับวัยและความสามารถทางภาษาของผู้ฟัง ให้ความเพลิดเพลินและให้ประสบการณ์ทางภาษาที่เหมาะสม ไม่สั้นไม่ยาวจนเกินไป และควรเป็นเรื่องที่ผู้เล่าชอบและรู้สึกว่าจะสามารถเล่าได้ดี Zaro & Salaberri (1995, pp. 59-60) เสนอคล้ายคลึงกันว่า ให้คำนึงถึงวัย ระดับความสามารถทางภาษา วัฒนธรรม รสนิยม และความสนใจของผู้ฟังก่อนการตัดสินใจเลือกนิทาน ส่วน Peterson (1995, pp. 2-3) Barton (1986 cited in Raines & Isbell, 1994, pp. 265-268) และ Morgan & Rinvulucry (1986, p. 9) เน้นว่า ควรเลือกนิทานที่ผู้เล่าชอบที่สุดและคิดว่าสามารถเล่าได้ดี โดยนิทานนั้นควรสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนด้วย เนื่องจากการได้เรียนและมีส่วนร่วมในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น โดยได้มีผู้สรุปความสนใจในการฟังนิทานของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ กันเอาไว้ เช่น ผู้เรียนที่อยู่ในวัย 4-6 ปี ชอบฟังนิทานที่มีภาพประกอบเกี่ยวกับสัตว์ สนใจเรื่องเกี่ยวกับนางฟ้า เทวดา ผู้เรียนที่อยู่ในวัย 7-10 ปี เริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น มีความสนใจสิ่งต่าง ๆ และเรื่องราวรอบตัวมากขึ้น เช่น เรื่องราวและนิทานของชนชาติอื่น ๆ เรื่องวิทยาศาสตร์ การค้นพบสิ่งใหม่ หรือ เกี่ยวกับวีรบุรุษ โดยเด็กหญิงยังสนใจเรื่องเกี่ยวกับนางฟ้าอยู่บ้าง ส่วนผู้เรียนในวัย 11-12 ปีนั้น เด็กชายจะสนใจเรื่องลึกลับ ผจญภัย เด็กหญิงสนใจเรื่องบ้าน สัตว์เลี้ยง ธรรมชาติและสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ มากขึ้น (ไพพรรณ อินทนิล, 2534, หน้า 70; ม.ล.จ้อย นันทวิชรินทร์ อ้างใน วรณี ศิริสุนทร, 2532, หน้า 24) กล่าวโดยสรุป ในการเลือกนิทานผู้เล่าหรือผู้สอนควรคำนึงถึงสามประการหลักก่อนตัดสินใจ นั่นคือ สภาพและความต้องการของผู้เรียน ลักษณะและประโยชน์ของนิทาน รวมทั้งความรู้สึกของผู้เล่าที่มีต่อนิทาน ส่วนการเตรียมแผนการสอนนั้น Wright (1995, p. 25.) ได้เสนอว่า ผู้เล่าควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่า

จะใช้นิทานในการสอนเพื่อเป้าหมายอะไร และจะใช้กิจกรรมย่อยอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจ  
เข้าใจนิทานและภาษาในนิทานได้

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานนั้น ได้มีผู้เสนอขั้นตอนไว้คล้ายคลึงกัน คือ  
แบ่งกิจกรรมออกได้เป็น 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นก่อนการเล่านิทาน ชั้นการเล่านิทาน และชั้นหลังการเล่า  
นิทาน (Zaro & Salaberri, 1995, p. 6; Wright, 1995, pp. 28-71; Raines & Isbell, 1994, pp.  
271-273; Evans, 1990, pp. 3-6; Livo & Rietz, 1987) โดยในแต่ละขั้นตอน ผู้สอนสามารถใช้  
เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และเรียน  
ด้วยความเข้าใจ กิจกรรมในแต่ละชั้นมีลักษณะดังนี้

1. ชั้นก่อนการเล่านิทาน ชั้นนี้เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการฟัง  
นิทานให้เข้าใจและทำให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่จะได้ฟัง โดยผู้สอนอาจจะเสนอคำศัพท์ใหม่ แนะนำ  
ตัวละคร ฉาก หรือสถานที่ในนิทาน หรือให้ผู้เรียนคาดเดาเรื่องที่ได้ฟัง ฯลฯ
2. ชั้นการเล่านิทาน ชั้นนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้ฟังและเพลิดเพลินไปกับนิทาน ในระหว่าง  
ที่เล่า ผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิคและวิธีต่าง ๆ ประกอบการเล่าเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่อง  
ที่ฟัง เช่น การใช้รูปภาพ ใช้เสียงสูง-ต่ำ แสดงท่าทางในขณะที่เล่า หรืออาจใช้คำถามให้ผู้เรียน  
คาดเดาเรื่องที่จะเกิดขึ้นในตอนต่อ ๆ ไป ฯลฯ
3. ชั้นหลังการเล่านิทาน ชั้นนี้เป็นขั้นตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนและการประยุกต์  
ใช้ความรู้ที่ได้ฟังจากการเล่านิทาน โดยผู้สอนอาจให้ผู้เรียนทำกิจกรรมแสดงความเข้าใจเรื่อง เช่น  
นำรูปภาพมาเรียงตามลำดับเหตุการณ์ เล่าเรื่องซ้ำ หรือแสดงท่าทางตามท้องเรื่องเป็นบางตอน  
โดยผู้สอนเป็นผู้บรรยายเรื่อง ฯลฯ

จากเหตุผลและประโยชน์ของนิทานดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำ  
กิจกรรมการเล่านิทานมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูด  
ภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสวนดอก อำเภอเมือง  
จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์อาจารย์ฝ่ายวิชาการและอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษของ  
โรงเรียน พบว่า นักเรียนยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษให้มากขึ้น  
โดยเฉพาะการฝึกการฟัง-พูดภาษาอังกฤษที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียนได้  
ทั้งนี้ สภาพการเรียนการสอนที่ผ่านมา นักเรียนไม่ได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่จะนำไปใช้ได้จริง  
อย่างเพียงพอ และนอกจากจะใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดของนักเรียน  
แล้ว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้  
คำศัพท์ใหม่ในบริบทที่เป็นนิทาน เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์

หรือไม่ หลังจากการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เชื่อว่ามีผลดีต่อการรับภาษาของนักเรียน และสาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกที่จะนำกิจกรรมการเล่านิทานไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น เป็นเพราะนักเรียนในระดับนี้เคยผ่านการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษมาก่อนบ้าง และยังอยู่ในวัยที่เหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะฟัง-พูด (ประนอม สุรัสวดี, 2531) สามารถอ่านเขียนภาษาอังกฤษได้บ้างแล้ว ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษทั้งสี่ทักษะได้อย่างเต็มที่ในการฝึกกิจกรรม การฟัง-พูด และการพัฒนาทุกทักษะอย่างต่อเนื่องต่อไป

### วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

### สมมุติฐานของการวิจัย

1. หลังจากที่นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานแล้ว นักเรียนมีทักษะในการฟัง-พูดสูงขึ้น
2. นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์หลังการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานในการสอนภาษาอังกฤษ
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 2.2.1 ทักษะฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ
    - 2.2.2 ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์

### 3. เนื้อหาของบทเรียน

เนื้อหาของบทเรียนในกิจกรรมการเล่านิทาน ได้แก่ เนื้อหาในนิทานภาษาอังกฤษจำนวน 6 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกจากหนังสือนิทานภาษาอังกฤษ โดยอิงเนื้อหาทางภาษาที่ใกล้เคียงกับเนื้อหาทางภาษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

#### คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนใช้การเล่านิทานภาษาอังกฤษเป็นกิจกรรมหลักในการดำเนินการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีขั้นตอนหลักของกิจกรรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการเล่านิทาน ซึ่งเป็นขั้นเตรียมความพร้อมของนักเรียนสำหรับการฟังนิทาน ขั้นการเล่านิทาน มุ่งให้นักเรียนได้ฟังและเพลิดเพลินไปกับนิทาน และขั้นหลังการเล่านิทาน ซึ่งมุ่งเน้นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังและการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ฟังจากการเล่านิทาน โดยในแต่ละขั้นนั้น ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

2. ทักษะฟัง-พูด หมายถึง ความสามารถในการฟังประโยคภาษาอังกฤษและความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษด้วยศัพท์ ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง พูดตอบตรงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ตามระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งประเมินจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยใช้เกณฑ์ที่ปรับจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟังที่เสนอโดย สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) และเกณฑ์การประเมินการพูดของ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) และ Clark (อ้างใน อัจฉรา วงศ์ไธรร, 2529)

3. ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการจำคำศัพท์ที่ได้เรียนไปแล้วหลังจากการสอนคาบสุดท้ายสิ้นสุดลงเป็นเวลา 14 วัน โดยวัดจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543

**ประโยชน์ที่ได้รับ**

1. เป็นแนวทางในการทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน